

Un altre cas de vampirisme a la Kisilova del segle XVIII?

Kisilova és un topònim associat als vampirs pel famós cas de Petar Blagojevich (Peter Plogojovitz) de l'any 1725 (Ardanuy 2005). El topònim correspon a una petita illa davant de la població de Kisiljevo. El record dels fets s'han perdut a la població. Això no obstant, un cas més recent fou recollit pel diari serbi *Glas javnosti* de la boca de Jovan Marjanović, fent esment a Ruža Vljajna que va viure a l'època del seu avi¹. Temps després de la seva mort, es dedicava a espantar els pobletans colpejant les olles que penjaven dels sostres i cridant-los vers el Danubi, a la superfície del qual se la veia caminar. «Ella vivia a 100 metres de casa nostra i jo recordo el meu avi explicant-nos com espantava tot el poble sent vampir... [però] ningú a Kisiljevo sap si el seu cos fou travessat amb una estaca d'arç blanc i cremat com Petar [Blagojevich]» (Novković 2006)².

Ara bé, sembla que encara podria existir un altre cas del segle XVIII vinculat a aquest topònim. Almenys és el que narrà el capità Vere Dawson Shortt (1874-1915)³ en un article publicat a l'*Occult Review* el desembre de 1915⁴ en el qual passa revista a la creença en els vampirs. Per il·lustrar la seva explicació recorre a un parell de casos. El primer és el força ben conegut del Comte Cabrerias situat abans de 1730. El segon és el que ara aquí ens convoca:

«Un cas molt similar tingué lloc al poble de Kisilova a Sèrbia el setembre de 1738. Un home gran de 62 anys que havia mort, aparegué al seu fill tres dies després del seu traspàs demanant-li una mica de menjar; i, després de subministrar-li desaparegué. La nit següent el difunt fou vist al poble per diverses persones anant cap a la casa del seu fill, sent trobat

mort aquest últim al matí amb marques d'haver estat estrangulat. Després d'això, a intervals, es trobaren homes del poble morts de la mateixa manera. Finalment el batlle del poble comunicà l'assumpte al Parlament a Belgrad, que envià a diversos oficials i a un executor per realitzar una investigació. El presumpte vampir fou exhumat, i com en el cas anterior, mostrava totes les característiques d'un home viu. El botxí li tallà el cap i el cos quedà reduït a cendres. Tanmateix, no es trobà cap marca de vampirisme en el cos del fill, o de les altres persones que havien mort o havien estat assassinades» (Shortt 1915).

És interessant de fer notar que Vere Shortt observa que no es va trobar cap marca de vampirisme. Evidentment s'està referint a algun tipus de ferida perquè pensa en xuclasangs. Ara bé, el

El capità Vere Dawson Shortt.
Font: Shirley (1916).

terme «vampir» en serbi identifica encara avui correntment a un mort que retorna de la tomba per espantar i perjudicar i que es pot manifestar de formes diverses. Però no té popularment el sentit estricte de xuclador de sang (Ardanuy 2009), tret que es parli d'aspectes literaris o cinematogràfics com ara el Dràcula d'Stokar. Cal recordar que aquesta paraula s'incorporà a les llengües occidentals precisament des del serbi d'on el manlleua el text alemany que informa sobre el cas Petar Blagojevich de 1725 a Kisilova. El tema de la sang va resultar tant outré que es lligà definitivament a la paraula «vampir». Així el *Motif-index of folk-literature* de Thompson defineix el vampir (E251) com «un cadàver que retorna de la tomba a la nit i xucla la sang» (Thompson 1955-1958). Però ja sabem que per efecte d'una nova metonímia la literatura actual considera vampir a un xuclador de sang —fins i tot de vegades a un mer bevedor—, sense que sigui menester cap cadàver.

Resulta curiós que Shortt escollís aquest cas —del que a dia d'avui no conec cap altra font⁵— ocorregut precisament a Kisilova. Sense aclarir-ne l'origen no és pot considerar definitivament un cas històric.

Jordi Ardanuy

Notes

¹ Malgrat que no s'anota cap data, els fets podrien haver transcorregut a la primera del segle XX o, com a molt, a les darreries del XIX.

² El terme «vampir» en serbi identifica correntment a un mort que retorna de la tomba per espantar i perjudicar en general. Es pot manifestar de formes diverses. Però no té generalment el sentit de xuclador de sang (Ardanuy 2009).

³ L'article es publicà quan l'autor ja havia mort, atès que havia

caigut en combat el 27 de setembre del mateix any (Ralph Shirley 1916). Shortt explorà els temes folklòrics i màgics en diversos articles. Fou autor de la novel·la *Lost Sheep* (1915), que incorpora alguns elements de màgia negra; i, deixa incompleta *The Rod of the Snak*, acabada per la seva germana Frances Mathews (1917), amb elements propis del teosofisme.

⁴ La informació fou reproduïda pel rotatiu *The Washington Post* el 2 de gener de 1916, p. R2 afegint alguns títols per separar les parts del text.

⁵ Rob Brautigam (2012) inclou aquest cas i utilitza com a font l'article esmentat de *The Washington Post*.

Referències

- Jordi Ardanuy (2009). «Un nou cas de vampir a Sèrbia». L'Upir [en línia], núm. 22 (desembre), p. 61-65. Disponible a: <<http://www.cerclev.org/u22.htm>>. Consulta: 26 d'agost de 2016.
- Jordi Ardanuy (2005) «El cas de Peter Plogojovitz (1725)». L'Upir [en línia], núm. 5 (setembre), p. 41-46. Disponible a: <<http://www.cerclev.org/u5.htm>>. Consulta: 26 d'agost de 2016.
- Rob Brautigam (2012). «The Vampire of Kisilova (2)». Shroudeater.com [en línia]. Disponible a: <<http://www.shroudeater.com/ckisilo2.htm>>. Consulta: 26 d'agost de 2016.
- Dušanka Novković. «Pera svrgnuo Savu Savanovića». Glas javnosti [en línia], (26 d'abril de 2006). Disponible a: <<http://arhiva.glas-javnosti.rs/arhiva/2006/04/26/srpski/R06042502.shtml>>. Consulta: 26 d'agost de 2016.
- Ralph Shirley (1916). «Notes of the month». Occult Review, vol XXIII, núm. 1 (gener de 1916), p. 1-10.
- Vere D. Shortt. «The vampire superstition». Occult Review, vol XXII, núm. 6 (desembre de 1916), p. 354-359.
- Stith Thompson, (1955-1958). *Motif-Index of Folk-Literature: A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Mediaeval Romances, Exempla, Fabliaux, Jestbooks, and Local Legends*. Revised and enlarged. Bloomington: Indiana University Press